

ของสังคมตะวันตกโดยแท้ และเนื่องจากหนังสือเล่มนี้เขียนบทพื้นฐานของความคิดทางศ่าสนา ที่นำมารือข่าวลักษณะสังคม การตีความหรือการให้ความหมายต่างๆ จึงน่าที่จะทำให้เกิดความ ลำเอียงได้ เนื่องจากผู้เขียนเองก็ไม่อาจหลุดพ้นไปจากความเชื่อทางศ่าสนาที่ตนเองได้รับจาก สังคมที่สังกัดอยู่ อย่างไรก็ตาม ข้อดี ข้อเสียจึงขึ้นอยู่กับวิธีการสร้าง logic ผู้เขียนมีเหตุผลมาก น้อยเพียงไร อันเป็นเรื่องที่ผู้อ่านจะต้องวินิจฉัยระห์โดยตนเองต่อไป

ธีรวenhย ประมวลสรุปการ

อุทัย ทรัพย์โถ, สังคมวิทยาปะรุงกต. พระนคร : โอดิエンสโตร์, 2519, 348 หน้า, ราคา 45 บาท

ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ อาจมีประสบการณ์ที่ตนเองเคยเกิดความสับสนวุ่นวายจันตัน ชนปลายไม่ถูกในเนื้อหาสาระของวิชาสังคมวิทยา ฉะนั้น ผู้เขียนจึงบอกชุดประஸงค์ว่าต้องการ พยายามทำให้เห็นว่าวิชาสังคมวิทยาเป็นเรื่องง่าย ๆ พожะพูดกันเข้าใจได้ ผู้เขียนจึงใช้วิธีการยก แนวความคิดของวิชานี้มา 63 แนวคิด และอธิบายความหมายเฉลี่ยได้แนวความคิดละ 5—6 หน้า เสร็จแล้วให้ชื่อเรื่องว่า สังคมวิทยาปะรุงกต.

พูดได้ว่าหนังสือเล่มนี้ขาดความต่อเนื่องตามเนื้อหาสาระของวิชาไม่สมกับชื่อเรื่องที่ให้ไว้ ผู้เขียนทำได้อย่างมาก คือ นำเอาคำต่าง ๆ มาเรียงกัน แทนที่จะจัดหมวดหมู่เพื่อให้ดู เห็นจะสมกับการเป็นหนังสือกึ่งวิชาการ ยกตัวอย่างเช่น นำที่จะจัดคำหมู่หนึ่งอยู่ในเรื่องของ การจัดระเบียบสังคม ก็น่าจะทำได้ หรือจัดอยู่ในหมู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ก็น่าจะทำได้ เช่นเดียวกัน หากทำเช่นที่ว่า ผู้เขียนอาจให้ความรู้ว่า ในหมวดหมู่ใหญ่ ๆ นั้น นักสังคมวิทยา ต้องการอธิบายอะไรในปัญหาสำคัญ ๆ ของมนุษย์ ต่อจากนั้นจึงเอาคำต่าง ๆ มาอธิบายตามแนวที่ ผู้เขียนทำอยู่นั้น ก็ไม่น่าเสียหายอะไร แต่น่าเสียดายที่ผู้เขียนมิได้คิดที่จะผลิตหนังสือเล่มนี้ตาม แนววิธีข้างต้นเลย

หนังสือเล่มนี้หมายความว่าผู้ที่มีความเข้าใจในวิชาสังคมวิทยาลึกซึ้งแล้ว แต่ไม่หมาย กับผู้ที่ไม่เคยมีพื้นฐานมาก่อน ผู้ที่เคยสับสนวิชามา ก่อน ก็จะทำให้ไม่เข้าใจวิชานี้ขึ้น คงได้ อาย่างมากเพียงความหมายของแต่ละแนวคิดเท่านั้น จะว่าไปแล้ว ลักษณะการเขียนสาระต่างๆ ในหนังสือเล่มนี้ค่อนข้างยากที่จะเข้าใจว่าหมายความว่าอะไร ยกตัวอย่างเช่น ข้อความที่ว่า “การแบ่งแยก (Segregation) ในวิชาสังคมศาสตร์ แต่เดิมเรียกว่า การไม่ร่วมสังคม (Dissociation) กลุ่มที่ให้ความสนใจเรื่องการแบ่งแยกนี้ส่วนใหญ่เป็นพวกรากคีกษาเรื่องอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อ ชีวิตมนุษย์ (Ecologists) โดยเฉพาะกลุ่มนิยมทฤษฎีของดาร์วิน (Darwinian theory) กลุ่มนัก ศึกษาที่ถือหลักชีววิทยา.....” หน้า (146) อาย่างนี้เป็นต้น อ่านแล้วก็ไม่ทราบว่า “การแบ่งแยก” กับ “การไม่ร่วมสังคม” มันต่างกันอย่างไร ฝรั่งเข้าต่างกัน (ดูจากภาษาอังกฤษในวงเล็บ) แต่ เราเองอ่านไปแล้วก็ยังงงๆ ยังพูดไปถึง Ecologists ตามทฤษฎีของดาร์วิน ก็ทำให้ไม่รู้เรื่องใหญ่ เพราเวถ้าพูด Ecologists เดียว ก็ยังพอเดาได้ แต่ถ้าต้องเป็น Ecologists ตาม Darwinian theory ด้วยแล้ว เห็นท่าทางจะต้องกลับไปอ่าน *Origins of Species* ให้จบเสียก่อน จึงจะตีความ บันทัดนี้ได้ว่ามันอะไรกัน ยังมีอีกมากและหาพบได้แทบทุกหน้าที่ เป็นอาชีวภัณฑ์ของแต่ละคำ ฉะนั้นการที่ผู้เขียนบอกว่า ผู้อ่านจะ “สามารถเข้าใจอย่างง่ายดายที่สุด” จึงดูออกจะตรงกันข้าม ยกเว้นเสียแต่ว่าจะอ่านโดยไม่ต้องพินิจพิจารณาอะไรมากนัก อาจจะเป็นไปได้ว่าเนื้อหาของ หนังสือเล่มนี้ อยู่ในขั้นสูงเกินไปกว่าคนธรรมดاجะเข้าใจได้ grammatical และคงจะเป็นเช่นนั้น เพราะเมื่อมาทบทวนดู ก็พบว่า ความตึงใจของผู้เขียนนั้น ระบุไว้ชัดเจนว่า “หนังสือเล่มนี้จะ เป็นประโยชน์.....โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (แก่) ผู้ที่เป็นหัวหน้าคน หรือนักปักครอง.....” (คำนำ) ผู้วิจารณ์จึงออกจะมีความเห็นสอดคล้องเพิ่มเติมว่า หนังสือเล่มนี้ จะไม่เป็นประโยชน์แก่ ใคร ก็ตามที่คิดว่า自己เป็นผู้อยู่ ใต้ปักครองเลย ยังถ้าสมมุติว่ามีหนังสือเล่มหนึ่งผลิตออกมาเพื่อเป็นคู่มือ ของผู้ใช้งานประจำปักครองแล้ว เราถูกยังควรที่จะได้เห็นหนังสือที่ดีกว่านี้ หากผู้อ่านประจำปักครอง ต้องการมีเพื่อรักษาสภาพเดิมของตนไว้

ยังมีข้อผิดพลาดของสาระสำคัญที่ผู้เขียนถอดความออกมาย่างหน้ามือเป็นหลังมือ ยก ตัวอย่างในหน้า 307 ย่อหน้าแรก แทนที่ผู้เขียนจะพูดว่า การเกิด การเป็นหนุ่มสาว การสมรส และการตาย เป็น Rites of passage กลับเขียนว่า พิธีกรรมตามบัญชีที่เป็น Rites of passage ซึ่งไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง อนึ่ง การแปล Rites of passage ว่า “พิธีแห่งการล่วงของเวลา” นั้น่า

ชมเชยผู้เขียนที่พยายาม แม้ว่าจะไม่ค่อยมีเค้าเท่าไรนักก็ตาม แต่เรื่องนี้ไม่อยากวิจารณ์นัก เพราะโครงสร้างที่หาญแปลศพที่วิชาการ ย่อมจะให้ถูกใจผู้ใดนักก็ไม่ค่อยได้ เอาเป็นว่าให้กาลเวลา เป็นเครื่องพิสูจน์ดีกว่าคำของใครจะได้รับความนิยมมากที่สุด ก็ใช่คำนั้น เพราะแม้ผู้วิจารณ์ จะเสนอคำว่า “พิธีกรรมแห่งชีวิต” ก็คงไม่พ้นคำที่หินอยู่นั้นเอง

กล่าวโดยทั่วไป หนังสือเล่มนี้มิได้แตะเนื้อหาอะไรที่จะทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจวิชาสังคม วิทยาดีขึ้นเลย นอกจากจะอ่านเพื่อเข้าใจคำพิพากษาของผู้เขียนขอ้อมจากความคิดฟริ้ง และไม่ได้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแม้แต่สังคมไทยที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด (ยกเว้นการพูดสรุปวัฒนธรรมไทยหน้า 37—39 และระบบชนชั้นในสังคมไทย หน้า 141—143) ส่วนมากอ่านแล้วก็ต้องพยายาม หลับตาประยุกต์เอาเองตามปรากฎการณ์สังคมที่เกิดขึ้น และบางเรื่องก็นึกภาพไม่เห็น เพราะผู้เขียนมิได้เขียนมาจากแนวคิดที่มักจะเปิดห้าได้ในหนังสือที่ฟริ้งเขียนทั่วไป

ที่ผู้เขียนคิดว่าหนังสือเล่มนี้อ่านง่าย ก็คงอาจเนื่องมาจากการจับเป็นตอน ๆ ตอนละ 5—6 หน้า โดยไม่คำนึงถึงความต่อเนื่อง ซึ่งผู้เขียนละเลยอย่างมากในการเขียนหนังสือเล่มนี้ อย่างไรก็ตาม การเขียนหนังสือประเภทนั้นบ่เป็นสิ่งที่น่าสนับสนุน แต่ความต่อเนื่องของโครงสร้างวิชาการมีความจำเป็นด้วย จะคิดเพียงให้จบเป็นตอน ๆ อย่างเรื่องสั้นไม่ได้ การที่ผู้เขียนเดิมคำว่า “ประยุกต์” เข้าไปอีกคำก็มิได้เป็นข้อยกเว้นว่าหนังสือสังคมวิทยาเล่มนี้สามารถที่จะทึบความต่อเนื่องลงไป

สรุปแล้ว หนังสือเล่มนี้น่าจะให้ชื่อว่า “คำจำกัดความแนวคิดทางสังคมวิทยา” เพื่อให้หมายสมกับเนื้อหา ยิ่งไปกว่านั้นการที่ผู้เขียนแนะนำว่าหมายสำหรับผู้เป็น “หัวหน้าคน” ก็อาจทำให้เกิดสงสัยว่า เมื่อคนที่เป็นหัวหน้าคนอ่านไปแล้วจะเอาไปทำอะไร เพราะนอกจากความรู้ที่ผู้เขียนได้อย่างจำกัดแล้ว ก็ไม่มีบทใดเขียนถึงวิธีการประยุกต์เพื่อใช้ในการปกครองคนเลย